

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою «Банківська справа»
(назва освітньої програми)

на тему: **«ОЦІНКА СТРУКТУРИ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ
БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»**

(назва теми)

Виконавець:

студентка ЦЗФН

Войцеховська Т.П.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Сирчін О.Л.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У сучасних умовах банківська система України (далі БСУ) перебуває у найскладнішій ситуації за весь період свого існування від моменту здобуття незалежності. Від надійності банківської системи залежить не тільки подальший ефективний розвиток економіки країни, а й добробут кожного клієнта банківської установи. Сучасні ринкові трансформації обумовлюють потребу у здійсненні адекватних заходів, спрямованих на вдосконалення й розбудову БСУ та загальну модернізацію економіки України. Тому обрана тема дослідження є актуальною.

Мета дослідження - вивчення теоретико-методичних засад функціонування банківської системи України, оцінка її сучасної структури, результатів діяльності та надання рекомендацій щодо перспектив її розвитку.

Завдання дослідження:

- описати сучасну структуру банківської системи України та розглянути поняття «результат діяльності банківської системи»;
- дослідити нормативно-правове забезпечення діяльності банківської системи України;
- проаналізувати сучасну структуру банківської системи України та результати діяльності банківської системи України за останні декілька років;
- запропонувати напрямки подальшого розвитку банківської системи України;
- обґрунтувати необхідність впровадження закордонного досвіду в регулювання діяльності банківської системи України.

Об'єкт дослідження – банківська система України.

Предмет дослідження - структура та результати діяльності банківської системи України.

Методи дослідження в роботі знайшли застосування наступні методи: статистичний метод дозволив оцінку структури банківської системи України; для дослідження результатів діяльності банківської системи використовується метод аналізу; при оцінці діяльності окремих груп банків України використовується метод порівняння; при написанні висновків, провідними методами є узагальнення та синтез.

Інформаційна база дослідження законодавчі та нормативно-правові акти, які регламентують діяльність банків, офіційні дані Національного банку України (НБУ), статистичні дані, матеріали Незалежної асоціації банків України (НАБУ), інформаційно-аналітичних видань, звітність банківських установ, наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних вчених, періодичні видання, Інтернет-ресурси.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (98 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 98 сторінок. Основний зміст викладено на 89 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 33 рисунка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи *«Теоретичні основи функціонування банківської системи України»* досліджено теоретичні основи структури банківської системи України та порядок формування її фінансових результатів. За результатами проведеного дослідження у першому розділі зроблені висновки щодо основ функціонування банківської системи України на сучасному етапі.

У другому розділі *«Оцінка особливостей сучасної структури та результатів діяльності банківської системи України»* проведено аналіз результатів діяльності банківської системи України за останні 10 років та оцінена її сучасна структура. В даному розділі розкрито питання порівняльної оцінки результатів діяльності окремих груп банків України.

У третьому розділі *«Шляхи вдосконалення та перспективи розвитку банківської системи України»* досліджено міжнародний досвід регулювання банківської діяльності в Україні. Дослідивши зарубіжний досвід управління банківською системою в період криз, зроблено висновки щодо перспектив подальшого функціонування банківської системи України.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Банківська система відіграє важливу роль у формуванні економічних відносин між суб'єктами грошового ринку. Це обумовлюється тим, що саме банки є одним із найважливіших елементів структури економіки щодо організації руху фінансових потоків. Вони складають основу кредитної системи країни, концентрують основну частину її ресурсів. Банківська система – це та галузь діяльності, де найбільш динамічно й активно знаходять відображення всі позитивні і негативні явища, що відбуваються в економіці.

2. Банківська система України складається з елементів, що, в комплексі, формують два її рівня: рівня центрального банку (Національного банку України) та другого рівня інших банків, а також філій іноземних банків, що створені і діють на території України відповідно до положень Закону України «Про банки і банківську діяльність». Верхній рівень – Національний банк, який є головним банківським інститутом держави і відповідає за управління всією грошово-кредитною системою. Його головними клієнтами є інші банківські інститути та урядові структури; нижній рівень – банки різних форм власності, спеціалізації й територіального рівня, клієнтами яких є підприємства, організації, населення.

4. Фінансовий результат діяльності банківської установи є одним з найважливіших показників його функціонування. Він характеризує стійкість і надійність комерційного банку, необхідний для створення резервних, стимулювання персоналу і керівництва до розвитку та вдосконалення здійснюваних операцій на ринку, скорочення витрат і підвищення якості послуг, які надає банківська установа.

5. Протягом 2014-2019 рр. банківський сектор України зіткнувся з комплексом проблем, основна частина яких носить загальноекономічний характер, а частина – породжена невиваженою політикою Національного банку України. Серед найбільш вагомих тенденцій розвитку банківського сектору можна виділити значне скорочення кількості банківських установ - станом на 01 січня 2020 року ліцензію Національного банку України мали 75 банківських установ проти 183 станом на 01.01.2009 року та збиткова діяльність з 2014 по 2017 рік. Ці тенденції були зумовлені, в першу чергу, скороченням загальної кількості банківських установ, по-друге, наявністю кризових явищ в економіці України, по-третє, погіршенням якості активів, що, в свою чергу, зумовлює необхідність подальшого доформування резервів, враховуючи значну питому вагу валютних кредитів у клієнтському кредитному портфелі та деяке погіршення якості обслуговування позичальниками кредитів.

6. В 2018 та 2019 році фінансовий результат діяльності банківської системи України стає позитивним. Він став можливим за рахунок активізації банками кредитування, насамперед роздрібною гривневою на понад 30% у річному обчисленні. Також збільшенню прибутку банківського сектора сприяло зниження банками відсоткових ставок за вкладками громадян упродовж більшої частини року і значне зменшення обсягів формування резервів, що демонструє пророблену банками роботу з адекватного оцінювання активів та відповідного формування резервів у попередні роки. Головними факторами збільшення прибутку банків України у 2019 році до 59,6 млрд. грн. були висока операційна ефективність банків та низькі відрахування у резерви.

7. Станом на початок 2020 року банки в банківській системі поділяються на банки: з державною часткою власності; іноземним банківських груп; з приватним капіталом. За часткою активів, капіталу та прибутку банки з державною власністю займають більше 60% в банківській системі України, що дає змогу стверджувати, що її діяльності не загрожують ризики впливу іноземного капіталу.

8. Якщо приплив зарубіжного банківського капіталу належним чином регулюється та контролюється, структура банківської системи оптимізується, банки отримують більше стимулів для виходу на міжнародні ринки, стає ефективнішим трансмісійний механізм грошово-кредитної політики, а відсоткова ставка знижується. Залучення іноземного капіталу сприятиме зменшенню корупції, легалізації заробітної плати та відповідному збільшенню соціальних відрахувань, підвищенню стандартів гарантування вкладів.

9. Для подальшого розвитку банківської системи України, важливим залишається використання сучасних методів подолання проблемності банків, наприклад, розвиток практики створення брідж-банку, використання зарубіжного досвіду роботи з проблемними банками. Доцільним також залишається вдосконалення методів визначення фінансової надійності банків та проблемності для вчасного усунення та запобігання банкрутству. Ключовими моментами, які впливають на діяльність банків, залишаються монетарна політика та банківський нагляд, що проводиться НБУ. Одними з головних напрямів реформування також є трансформація вітчизняної банківської системи згідно з вимогами Базелю III, впровадження цифрових технологій.

10. У сучасних умовах необхідно приділити значну увагу прискоренню процесу виходу банківської системи з кризи, збільшенню темпів зростання кредитної активності, а також розміру банківської системи загалом, підвищенню рівня капіталізації банків та конкурентоспроможності вітчизняного банківського сектору, порівняно з іноземними, збільшенню довіри до банківської системи, що сприятиме зростанню ефективності діяльності та стійкості банківської системи України, а отже й покращенню стану соціально-економічного розвитку країни в цілому.

11. В результаті проведеного аналізу інституційної структури банківської системи України визначено, що вона потребує вдосконалення у своєму розвитку задля підвищення її ефективності й стабільності, що в свою чергу сприятиме економічному відновленню й подальшому зростанню. Так, банківський сектор України у функціонально-структурному плані значно недосконалий – він об'єднує якісно однакові недиференційовані банківські інститути та не включає в інституційну систему інші важливі інститути, що успішно функціонують в провідних країнах світу (регіональні, місцеві та корпоративні банківські інститути). Вважаємо, що вдосконалення інституційного розвитку банківської системи має передбачати трансформацію системи регулювання і нагляду за банківськими установами відповідно до європейських стандартів. Впровадження банківськими інститутами новітніх банківських послуг також буде сприяти підвищенню конкурентоспроможності й ефективності банківської системи. Важливого значення на сьогодні набуває інститут довіри, який потребує покращення. В свою чергу інститути, що спонукають до успішного виконання банківською системою поставлених завдань та контролюють цей процес, повинні забезпечувати ефективне, справедливе, прозоре, узгоджене законодавство як на рівні Національного банку України, так і на рівні держави.

АНОТАЦІЯ

Войцеховська Т.П. «Оцінка структури та результатів діяльності банківської системи України».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр та назва спеціальності)
за освітньою програмою «Банківська справа».
(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти побудови банківської системи України, її сучасної структури та формування фінансових результатів
Проаналізовано структуру банківської системи України та основні показники діяльності, у тому числі і фінансові результати за період 2010 – 2019 роки.
Запропоновано шляхи подальшого розвитку банківської системи України.

Ключові слова: банківська система України, структура, центральний банк, комерційний банк, фінансовий результат, прибуток, збиток.

ANNOTATION

Wojciechowska TP "Assessment of the structure and performance of the banking system of Ukraine."

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty
«072 Finance, Banking and Insurance»
(code and name of the specialty)
for the educational program «Banking».
(title of the educational program)
Odessa National Economics University. – Odessa, 2020.

The work deals with the theoretical aspects of building the banking system of Ukraine, its modern structure and the formation of financial results.

Author analysis structure of the banking system of Ukraine and the main indicators of activity, including financial results for the period 2010 - 2019 are analyzed.
Ways of further development of the banking system of Ukraine are offered.

Keywords: banking system of Ukraine, structure, central bank, commercial bank, financial result, profit, loss.